

Внаслідок прямих втрат у воєнний час, переважно серед працездатних чоловіків, очікується збільшення участі жінок в ринку праці в Україні. Повномасштабна війна створює попит на швидше досягнення гендерної рівності у сфері зайнятості. Отже, важливим стає впровадження державних програм, спрямованих на створення можливостей для жінок отримувати новий досвід і знання, а також отримувати моральну підтримку в процесі оволодіння новою професією або перекваліфікацією. За допомогою такої підтримки та правильного професійного орієнтування, жінки отримають можливість отримувати гідну заробітну плату.

Список використаних джерел:

1. Кількість зареєстрованих юридичних осіб за організаційно-правовими формами господарювання з розподілом за ознакою статі керівника на 1 січня 2023 року. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/edrpoу/ukr/EDRPU_2023/ks_opfg/arh_ks_opfg_23.htm

2. Кількість зареєстрованих фізичних осіб-підприємців за регіонами України з розподілом за ознакою статі керівника на 1 січня 2023 року. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/edrpoу/ukr/EDRPU_2023/kfop_reg/arh_kfop_reg_23.u.html

ПРОБЛЕМИ ВІДНОВЛЕННЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДОВОЛЬСТВА В РЕГІОНАХ, ЩО ПОСТРАЖДАЛИ ВІД РУЙНАЦІЇ КАХОВСЬКОЇ ГЕС

МІРОШНИЧЕНКО Вікторія Володимирівна,

канд. екон. наук, доцент,

Національний університет «Києво-Могилянська академія»,

ТЬОРЛО Володимир Олександрович,

канд. екон. наук, професор,

Міжрегіональна Академія Управління персоналом.

Продовольчий сектор економіки України відіграє вагомую роль в валовому виробництві і експорті України. Тому успішність його розвитку має для економіки країни велике значення. Разом з тим виникає все більше викликів обумовлених війною в Україні. Зокрема, труднощі пов'язані з експортом зернових, зменшенням посівних площ в районах військових дій, проблеми обумовлені підривом Каховської ГЕС, ліквідація Каховського водосховища та руйнація меліоративних систем.

6 червня 2023 року підриб Каховської ГЕС призвів як до екологічних наслідків - забруднення води, повітря, ґрунту, так і до економічних - проблем в сільському господарстві, рибному, промисловості, енергетичній, транспортній сферах. Що зробило не можливим переробку сільськогосподарської сировини. Наслідки трагедії також відчули і інші країни.

Внаслідок терористичного акту РФ під загрозою зникнення опинилися окремі найважливіші галузі агропромислового виробництва південних областей України. Постраждали землі, на яких традиційно вирощували олійні та зернові, а овочівництво та садівництво у регіоні може зникнути взагалі. Без води Каховського водосховища не працюють зрошувальні системи Дніпропетровської, Херсонської та Запорізької областей. До війни ці системи зрошували 584 тис. га полів, з яких збирали 4 млн. т олійних та зернових культур на суму \$ 1,5 млрд., крім цього ці регіони були основними виробниками в Україні овочів та фруктів [1]. За таких умов, особливо в результаті відсутності гідромеліорації, не можливо буде забезпечувати технологію повноцінного вирощування значної кількості районованих культур.

За оцінками Міністерства аграрної політики та продовольства України, збитки аграрному сектору від затоплення оцінюються в \$ 3-5 млрд. У вигляді ВВП на період наступних 5 років щорічні збитки за експертною оцінкою будуть складати \$ 1,5-2 млрд. на рік на продукцію, що не буде вирощена через руйнування системи зрошення [2]. Державне агентство розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм повідомляє, що руйнування Каховської ГЕС призвело до пошкоджень, затоплень і виведення із ладу меліоративної інфраструктури на територіях прилеглих до Каховського водосховища [3].

Підрив греблі Каховської ГЕС також спричинив мор риби на Дніпропетровщині, Херсонщині, Миколаївщині та Одещині. За попередніми розрахунками, збитки для рибної галузі, від загибелі усіх біоресурсів складатимуть до 10,5 млрд. грн. [2]. Слід зазначити, що в результаті військових дій РФ був затоплений важливий для розвитку в Україні рибальства - державний осетровий завод «Виробничо-експериментальний Дніпровський осетровий рибовідтворювальний завод імені академіка С.Т. Артющика» розташований у с. Дніпровське Білозерського району Херсонської області.

До першочергових заходів подолання наслідків від підриву Каховської ГЕС слід віднести розмінування постраждалих територій. Надзвичайно важливе значення мають системи іригації з переходом на крапельне зрошення. Відновлення ефективної системи зрошення дасть змогу значно збільшити урожайність, а отже і валові збори основних сільськогосподарських культур і наростити обсяги переробки кінцевих видів продовольчої продукції. В цьому контексті слід розглядати альтернативні варіанти створення ГЕС і водосховища із врахуванням сучасних екологічних вимог або ж будівництва насосних станцій, які б дозволяли використовувати підземні та дніпровські води. Але можливо є доцільним поєднання цих двох напрямів водозабезпечення потреб сільського господарства. Створення передумов для екологізації аграрного виробництва, зокрема відтворення родючості ґрунтового покриву, що були під водами Каховського водосховища.

У зв'язку з великою руйнацією звільнених територій великих капітальних затрат вимагає інфраструктура з виробництва та переробки

сільськогосподарської продукції та розширення виробництва продукції галузей тваринництва.

Для підвищення рентабельності вказаних територій необхідно відтворити та розширити обсяги рибного господарства, що буде сприяти покращенню раціону харчування населення регіону. Доцільно, зокрема, відновити функціонування відтворення всього циклу рибного господарства – розведення, вирощування та переробку і реалізацію продукції даної галузі.

Список використаних джерел:

1. Олексій Леонов. Підрив Каховської ГЕС: економічні наслідки та можливі дії / Укрінформ від 23.06.2023. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3726758-pidriv-kahovskoi-ges-ekonomichni-naslidki-ta-mozlivi-dii.html>
2. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державного агентства розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм. URL: <https://darg.gov.ua/>

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ТЕРИТОРІЙ

МУЗИЧЕНКО Вікторія Владиславівна

здобувач вищої освіти

*Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова*

В сучасному глобалізованому світі фінансова стійкість територій визначається складною взаємодією різних економічних, соціальних та політичних факторів. Це стає особливо актуальним в умовах нестабільності та невизначеності, пов'язаних з економічними кризами, геополітичними подіями та природними катастрофами. Фінансова стійкість територій визначає їхню здатність витримувати економічні труднощі та швидко відновлюватися після стресових ситуацій.

У контексті фінансової стійкості регіонів важливо розглядати не лише економічні показники, але й рівень соціальної справедливості, ефективність управління ресурсами та розвиток фінансової інфраструктури. Взаємодія між різними галузями економіки, фінансовими інституціями та владними структурами визначає ступінь вразливості чи стійкості територій перед зовнішніми викликами.

Дослідження фінансової стійкості територій дозволяє розкрити ключові чинники, які впливають на економічне благополуччя та динаміку розвитку. Врахування цих аспектів необхідно для розробки стратегій управління, спрямованих на забезпечення стійкості територій у різних умовах і в контексті загального економічного ландшафту. Осмислення фінансової стійкості стає важливим кроком у підвищенні рівня резильєнтності регіонів та їхньої